

Larab

Rebolusyunaryo nga Panmasa nga
Mantalaan han Sinirangan Bisayas

Oktubre 12, 2019 | Tuig 42 Ihap 11

BHB, ginpahimuwa nga mayda engkwentro ha Carigara

UTRO NGA GINPANHIMUWA han Efren Martires Command (EMC) an balita nga naperdi an Bagong Hukbong Bayan ha usa nga aragway ha Brgy. Caghalo, Carigara, Leyte hadton Oktubre 2. Syahan na nga ginbuksas han EMC an ginsesering nga engkwentro ha Calbayog City, Samar hadton Agosto.

Sering ni Ka Karlos Manuel, tagapagyakan han EMC, buwa an nasering nga aragway sanglit pataraw-an nga ginhatagan pa ni Gen. Lope Dagoy, kumander han 802nd Infantry Brigade han Philippine Army, han mga medalya an nadadabi nga 14 nga sundalo.

Ginhimo ini ni Dagoy agud tabuhan an ira mga sala ha masa, sugad han pagpapalayas han han mga sundalo ha mga parag-uma ha Calubian hadton Disyembre ngan ha San Isidro hadton Pebrero kun diin nawara an ira panginabuhin.

Dugang pa, naghihimo han mga buwa nga agway an 8th Infantry Division han Philippine Army agud tabuhan an mga kaperdihan hini, labina tikang Agosto tubtub Septyembre kun diin diri mamenos ha 16 nga sundalo ngan

"BHB, ...," sundan ha paypay 3

EDITORIAL

Ipakigbisog an ungara han mga parag-uma, ipasulong an gerra han katawhan

WARAY KAPAREHAS AN kakurian nga gin-aantos yana han mga parag-uma han Eastern Visayas. Ilarum han rehimen US-Duterte, natikahilarum an kroniko nga krisis han bagakolonyal ngan bagapyudal nga katilingban nga nagreresulta han kakurian ngan kagutom para hini nga mayoriya han katawhan.

Lubong ha panmaihaan nga krisis an sektor han agrikultura. Diri mapahimulsan han 75% han rehiyon nga mga parag-uma an matambok nga tuna, magdakmol nga kagugub-an ngan riko nga mga pangisdaan para ha ira panginabuhin. Nagpapabilin nga agraryo, atrasado ngan pre-industriyal an ira pag-uma. Diri hira an tinuod nga nakakatagamtam anuman

nga karikuhan nga ginhihimo hini.

Haros ngatanan ha ira waray kalugaringon nga tuna. Agud mabuhin, nakikisaop hira ha iba ngan napipiritan nga magbayad han plete. Ginpupuguan hira han kita ha mga nagpapabilin nga sistema nga tinunga, tinulo ngan inupat ha mga kahagana, ngan agsa ngan pormil ha kalubian. Ginpapagastos pa ha ira an plete ha hayop ngan higamit, abono, pestisidyo, ngan transportasyon han produkto. Agud mabawi an ira ginlulugi ha kada kat-ani, naeengganyar hira ha mga pautang sugad han palangoy ngan microfinancing, bisan pa sugad han usura an interes hini.

Katin pa gihapon han mga asyendero

"Ipakigbisog...", sundan ha paypay 2

"Ipakigbisog...", *tikang ha paypay 1*

an yukut-yukot kaektarya nga katunaan. Dinhi ginsusuhulan an mga trabahador ha uma hin sigurado mas menos ha upisyal nga inadlaw nga suhol nga P295. Diri hira akos buhion han ira tanom nga abaka, tubo, ngan saging nga prinsipal nga gin-eeksport ngadto ha langyaw nga merkado ngan diri ha lokal nga pangkonsumo.

Nagpapadayon an hiluagan nga kumbersyon han agrikultural nga katunaan. Oil palm na an gintatanom ha mga dati nga kalubian ha Northern Samar ngan Baybay, Leyte, tungod kay mas hitaas na an demanda para hini ha pankalibutan nga merkado. Ha Ormoc ngan San Isidro, Leyte, ginhimo na nga tanuman han bagacay an mga hadto anay maisan. Aagawon naman an tuna han mga parag-uma nga hirani ha Leyte Industrial and Economic Zone tungod kay plano ini tindugan han mga magaan nga industriya.

Waray gindumara an rehimen Duterte nga tinuod nga reporma ha tuna. Kundi dabi ini ha hiluagan ngan sistematiko nga pan-ngagaw han tuna. Kunohay manhahatag ini han mga pampubliko nga tuna kundi an tinuod, ginpapailarum hini ha kumbersyon an agrikultural nga katunaan. Piniritay nga ginpapabalhin han mersenaryo nga militar an mga parag-uma tikang ha tuna nga ira ginbawi pinaagi han magrayhak nga kontrapyudal nga pakigbisog. Ha Leyte, gin-aaghat hira nga karawton an "relokasyon" ngan yukut-yukot kapisos nga bayad ilarum han programa nga pagpasurrender nga Enhanced Community Livelihood Integration Program (ECLIP). Ini agud pahiluagon an asyenda han mga agaron maytuna ngan magpahimulos an mga kakunsabo hini nga burukrata kapitalista. Gin-gagamit liwat han rehimen Duterte an mga programa nga National Greening Program ngan konstraksyon han mga kalsada parehas para ha pan-ngagaw han tuna ngan programa "kontra-insurhensiya."

Kriminal an pagbaya han rehimen Duterte ha nagkukuri nga parag-uma. Kun itatanding ha ginpalobo nga badyet han militar ngan pulis, sinselyo la an ginhahatag hini ha pagpapauswag han

pag-uma, irigasyon, ngan ayuda ha mga parag-uma.

Ginpapadayon ni Duterte an kriminal nga pagpasibaya han rehimen Benigno Aquino ha mga parag-uma ha Eastern Visayas nga ginlasurbo han P64.5 bilyon nga danyos ha agrikultura, P41.9 bilyong danyos ha produksyon han lubi, ngan duha katuig nga pagkawara han produktibidad kahuman manlasurbo an bagyo nga Yolanda. Waray pa gihapon hira makabawi ha susrunod nga bagyo nga inagi kahuman hini. Nagpapabilin hira nga bulnerable ha kalamidad.

Ginpapasibay-an han rehimen nga malugi an milyun-milyon nga parag-uma han abaka, humay, ngan lubi nga naapektuhan han peste ngan El Nino. Waray ini labot ha pagluros han presyo han produkto nga lubi ngadto ha P5-P10 kada kilo tikang ha P25-P30 kada kilo. Responsable ini ha pagkalugi han mga parag-uma han humay ha pagduso hini han liberalisasyon ha importasyon han bugas. Waray maabat han mga parag-uma an bulig hini kahuman lumuros liwat an presyo han abaka, mais ngan saging.

Gin-gagamit han rehimen Duterte an panraugdaug agud ig-undong an sistema nga nagpapakuri ha mga parag-uma. Iya ginpupuyopoy an ira militante nga pakigbisog para ha tuna ngan iba pa nga demokratiko nga hingyap. Ginpapatuman han 8th Infantry Division an hiluagan, maihaan ngan tinagdagko nga operasyon ngan ginpapailarum ha balaud militar an kabaryuhan han Eastern Visayas komo "priority area" ha todo-gerra kontra ha Bagong Hukbong Bayan. Ginpapakaraut hini an mga organisasyon masa, an pag-api ha mga protesta ngan an pag-insister ha ira katungod ha tuna ngan pakabuhi. Hin-o man nga umato ira gin-aaresto, gindadakop, piniritay nga ginpapasurender, gintotortur o ginpapatay.

Naglalarab an kangalas han masa nga parag-uma kontra ha rehimen Duterte. Nakukumbinser hira nga pinaagi la han nasyunal demokratiko nga pakigbisog mapapabagsak hi Duterte ngan hul-os nga matatapos an ira gastos-ka-

tuig nga pagkukuri.

Kinahanglan nira makigbisog para ha tinuod nga reporma nga agraryo. Ini agud buhagon an monopolyo ha

tuna han dagko nga agaron maytuna ngan kab-uton an ira demokratiko nga interes. Ha giya han Partido ngan BHB, makakagdumara hira han libre nga distribusyon han tuna ha mga kabras nga parag-uma, pagkumpiska han tuna tikang ha mga despotiko nga agaron maytuna ngan korporasyon, hinay-hinay nga pagpara ha pyudal ngan bagapyudal nga paniniyupi, ngan pagpapauswag han ira kooperasyon ngan produksyon. Pinaagi han ira waray kagul-anan nga pakigbisog matatagam-tam nira an bunga han rebolusyon. Kinahanglan nira mahibaro ngan maksimisahan an magkalain-lain nga porma ngan natad han pakigbisog, ligal, bagaligal ngan iligal, ngan ha mga baryo ngadto ha mga sentro nga bungto ngan syudad.

Kadungan han libre nga distribusyon han tuna kinahanglan matalwas liwat an nasud tikang ha imperialismo nga US, nga amo an nagpabilin ha monopolyo ha tuna ngan kaatrasado han pag-uma. Ha pag-utod han pagkagapos han ekonomiya ha langyaw nga kapital magigin posible ngan importante nga suportahan han mga parag-uma an karuha han reporma ha tuna nga nasyunal nga industriyalisasyon. Pinaagi han mga industriya, mapapauswag an produksyon ngan mapupundar an eko-

"Ipakigbisog...", *sundan ha paypay 3*

BALITA

E-CLIP, instrumento ha pan-ngagaw han tuna

HA LEYTE, PADAYON nga gin-gagamit han mga tropa han Armed Forces of the Philippines ha pangunguna ni 802nd Infantry Brigade commander Gen. Lope Dagoy an programa nga pagpapasurender han rehimen Duterte nga Enhanced Community Livelihood and Integration Program (E-CLIP) para ha pan-ngagaw han tuna han mga kablas nga parag-uma ngan pangungurakot han milyon kapisos han pampubliko nga pondo.

Nanhuhugay hi Gen. Dagoy han relokasyon, kwarta ngan mga benepisyo ilarum han E-CLIP ha mga parag-uma han San Isidro ngan Calubian, agud utro nga maagaw han mga despotiko nga agaron maytuna ngan burukrata kapitalista an mga tuna nga hadto anay nabawi han mga parag-uma ha mga kontrapyudal nga pakigbisog. Kun kakarawton nira ini han panhugay, masurender hira komo kaapi han BHB ngan maiwas ha ira tuna. Agud mapiritan nga karawton ini, iya ginmanduan an mga mersenaryo nga tropa han 93rd IB ngan 78th IB nga pwersahon an masa ngan tarhugon nga sumuren-der.

Butaray nga nagkokonsabuhay an militar, dagko nga agaron maytuna ngan lokal nga burukrata para hini nga iskema. Waray pa la mag-iha nagsaad an ahente-militar ni Gen. Dagoy nga hi Thelma Pundulanan alyas “Mayang” ha kada usa nga 600 nga pamilya han tulo kaektarya nga tuna, pabalay nga nagbabalor han P400,000, ngan pakabuhi nga nagbabalor han P15,000, kabalyo han pag-iwas tikang ha tuna nga ira gin-ookuparan ngan pagsurender komo kaapi han BHB. Hini nga Mayo,

upod an usa kaiskwad han mga sundalo, gindara ni Pundulanan an pira nga gintudlok nga lider-parag-uma ha kampo han militar ha Ormoc agud paliton han mga Larrazabal an ira mga tuna. Hin diri umabuyon an mga lider, kan Leyte 3rd District Representative Vicente “Ching” Veloso hira gindara. Imbes nga igpadayon an pagpusisyon ha tuna han mga parag-uma, hiya an naghugay han “relokasyon” ngan iba pa nga benepisyo ilarum han E-CLIP kabalyo han ira tuna.

Diri mamenos ha 2,018 kaektarya nga katunaan nga gin-agaw han mga dagko nga agaron maytuna nga Larrazabal hadton dekada ‘80 an madi-naugon nga nabawi han mga parag-uma. Kalakip ini ha maabot 15,000 kaektarya nga tuna ha magkalain-lain nga parte han San Isidro, Villaba, ngan Calubian nga nabawi tikang ha mga Larrazabal, Torres, Pongos, ngan Locsin ha dalagan han ira kampanya panmasa. Hini nga 2018, aada ha 300 nga pamilya an nakaposisyon ha 708 kaektarya hini. Sering han mga parag-uma, diri ginreresperto han mga Larrazabal an ira kasarabutan hadton nga diri ha hini lalabtan an ira tuna. Tu-

ngod hini, nagdesisyon hira nga utro nga ilansar an kontrapyudal nga pakigbisog.

Tikang hiton, ngan labi na kahuman mapatay an usa nga sundalo ha kalugari-ngon nira nga opensiba kontra ha usa nga yunit han BHB hadton Disyembre, nagin sustenido na an pagkakampo han militar ilarum ni Gen. Dagoy ha ira lugar. Tikang Pebrero, usa kabug-os nga platun han mga elemento han 93rd IB an ginpakat ha Brgy. Taglawigan, San Isidro. Samtang, gindakop han mga sundalo an mga parag-uma nga hira Emilio Adrague Jr. ngan Nathaniel Agustin. Gintarhug nira an duha tubtub ha bumaliktad hira ngan mapiritan nga manudlok an mga inosente nga sibilyan nga gintatahapan nga nasuporta ha BHB. An 600 nga pamilya nga ira ginsaaran mga benepisyo han E-CLIP ira na napasurender ha hadlok nga utro nga antuson an kaban- ngis ni Gen. Dagoy hadton kumander pa la hiya han 19th IB ha panahon han Oplan Bantay Laya II han rehimen Arroyo. Aada ha 1,200 katawo naman an iya pwersahay nga ginpasurender ha usa nga buwa nga “peace rally” ha San Isidro hadton Abril.

Kurapsyon han pampubliko nga pondo an ultimo nga katuyuanan ni Gen. Dagoy ha iya pagigin promotor han E-CLIP. Ha kada “masurender” nga kaaapi han BHB nagsasaad hiya han maabot hin P620,000 nga balor han benepisyo, kun diin P450,000 an para ha pabalay, P15,000 para ha dagmitay nga pinansyal nga bulig, P50,000 para ha pakabuhi, P5,000 para ha conditional cash transfer, P100,000 para ha sa nga livelihood kit, ngan dugang nga balor basar ha igsusurender nga armas. Subay dinhi, nakada ha P744 milyon an kinahanglan nira nga badyet para ha 1,200

“E-CLIP...,” sundan ha paypay 4

“Ipakigbisog...,” tikang ha paypay 2

nomiya nga nakakabaton ha pangina- hanglan han mga parag-uma ngan han hiluag nga katawhan.

Ha kabaryuhan, ha kada nira nga kadaugan ha mga kontrapyudal nga pakigbisog nahugot an ira pagkakaurusa nga nakakabulig ha ira pagtukod han mga organo han pampulitika nga poder. Pinaagi hini, maisugon nira nga maatubang an pasista nga pangatake han kaaway ha ira mga komunidad. Tinagdamo hira nga maapi ngan makakapakusog ha gamhanan

nga armas han katawhan kontra ha rehimen US-Duterte, an Bagong Hukbong Bayan.

Kaparte an masa nga parag-uma ha hiluag nga katawhan Pilipino nga nananawagan nga patalsikon hi Duterte, an tag-undong hini nga dunot nga sistema. Hira an mayoriya nga nasumo na ha iya pagpahimulos ha karikuhan, pan-ngawat, pagpapakuri, ngan pagsarig ha mga imperyalista nga nasud. Ginsusukot na hiya han nangangalas nga mga parag-uma. ■

“BHB...,” tikang ha paypay 1

ahente militar an namatay. Nagpasalida liwat han usa nga buwa nga ‘peace rally’ hi Dagoy para ipresentar an 1,200 nga inosente nga sibilyan komo mga ‘NPA surrenders’ ha bungto han San Isidro.

Ginsiguro liwat ni Manuel nga pagbaydon hira Dagoy ngan iya amo nga hi Duterte ha ira pagbinuwa ngan mga krimen. Sigon ha iya, mas magkukusog an suporta han masa ha gerra han katawhan para rumkon an nagtikagrabe nga paniniyupi ngan pananalumpigos han rehimen Duterte. ■

Las Navas 3, gindakop ngan gintortyur han 20th IB

ILIGAL NGA GINDAKOP ngan gintortyur han mga elemento han 20th Infantry Battalion an usa nga organisador han parag-uma nga hi Christian "Chanchan" Sabado ngan duha pa niya nga kaupod nga mga parag-uma nga hira Anton Manoso ngan Edson Piczon samtang tikadto hira ha Barangay San Francisco, Las Navas, Northern Samar.

Sigon han mga sayod, ginpadapa an tulo ngan gintamak-tamakan han mga sundalo. Mayda liwat mga residente nga nakakita ha trak kun diin nakasakay an ginkastigo ngan duguon nga lawas han mga biktima. Gintatahapan nga aada ha kustodiya han Northern Samar Police Provincial Office hira Sabado yana.

Samtang, nagpadara han ritrato ha dada ni Sabado kun diin duguon ngan may kapot hiya nga granada. Mayda liwat sumat han panarhug ngan harasment tikang ha militar an mga kag-anak han duha nga parag-uma kahuman kadtuo an ira balay han mga sundalo hadton gab-i han Oktubre 3.

Ha pahayag han Northern Samar Small Farmers Association, ginpakadto hi Sabado ha Las Navas para ha pangliskay hinuong ha padayon nga problema ha peste komo kaparte han ira kampanya. Gin-ataman kaupay han asosasyon an pakig-estoryahay ha mga barangay nga kaparte han ira kampanya para maakomodar hi Sabado.

Dugang pa han NSSFA, maiha nga nagios hi Sabado para bumulig ha mga kabras. Nagtikang hiya komo organisado ha han-ay han kabatan-unan ngan gidaan nga miyembro han Anakbayan-Polytechnic University of the Philippines. Gumios liwat hiya ha han-ay han mga kabras nga tagasyudad ilarum han Kalipunan ng Damayang Mahihirap.

Ginpapanawagan han NSSFA ngan iba pa nga organisasyon sugad han Katungod Sinirangan Bisayas, College Editors' Guild of the Philippines, Anakbayan ngan League of Filipino Students, an madagmit nga pagpapagawas kandra Sabado ngan duha pa niya nga kaupod.

Usa ka semana kahuman han nahitabo kandra Sabado, duha na liwat nga paraguma an ginmaltratar han pareho nga batalyon samtang nandadakop han baboy an duha ha Brgy. San Jose, Las Navas, Northern Samar. Ginkilala an mga biktima na hira Benerado O. Tuca Sr. ngan Allan Orsolino han Brgy. Epaw, Las Navas, Northern Samar. Iginhigot an duha ngan ginmaltratar ngan pirit nga ginpadara ha ira an mabubug-at nga *bag* han mga armado nga sundalo han AFP.

Ginkukundenar han mga grupo an padayon nga intimidasyon ngan harasment han militar, diri la ha kag-anak han mga biktima, pati na liwat ha mga paraguma, aktibista ngan mga human rights defender Gin-aaghat liwat nira an katawhan Pilipino labi na an mga taga-Samar nga magkaurusa para dumiri ha nagtikagrabe nga militarisasyon ha probinsya pinaagi han Memorandum Order No. 32. ■

Larab

Rebolusyunaryo nga Panmasa nga Mantalaan han Sinirangan Bisayas

Oktubre 12, 2019 | Tuig 42 Ihap 11

 ndf.easternvisayas

 @ndfevisayas

 ndfevis@gmail.com

 evsirang.blogspot.com

I-download an PDF:
tinyurl.com/NDFEVMediaOfficePubs

"E-CLIP...", *tikang ha paypay 3*

"sumurender" ha San Isidro. Milyun-milyon kapisos dinhi an sigurado ginbursa na ni Gen. Dagoy ngan iya mga kakunsabo nga upisyal nga militar tungod kay haros waray sumurender nga nagsumat nga nakuha nira an ginsaad nga balor han benepisyo. Waray pahuway hi Gen. Dagoy ha pag-aghat han pagsurender ilarum han E-CLIP tungod kay kun mas damo an napipiritan nga sumurender han militar, mas dako an balor nga poyde niya kawaton ngan han iba nga upisyal. Samtang, iya nahihimo nga malipayon an mga dagko nga agaron maytuna pinaagi han pagsuplay han mga sundalo nga naserbe komo mersenaryo nga nagpapaiwas han mga paraguma ha tuna nga ira gin-uuma.

Ilarum han rehimen Duterte, nagpabilin an epidemya han kawaray tuna. Bisan ano pa nga panhatag han tuna o relokasyon nga ginpeperesentar ni Duterte ngan han iya niyutiyo ha AFP, mapanuwat ini, mapanlimbong ngan pasista. Pinaagi han E-CLIP, pwersahay nga ginkukuha han iya mga pasista nga tropa an katunaan han mga kabras nga paraguma, gintitirok an tuna tibalik ha mga despotiko nga agaron maytuna ngan kakunsabo nga burukrata, ngan ginpapanalipdan an monopolyo ha tuna ha kabaryuhan. An mga upisyal ha militar nga higtaas an ranggo napapatambok han milyon kapisos nga balor han pondo han katawhan nga ira ginkawat tikang ha programa. ■